

מגמות חצי-שנתיות במדיניות-החוץ האזורית של ישראל

גיליון מס' 17, ינואר-יוני 2026

עורך: ד"ר רועי קיבריק*

מסמך זה מציג את המגמות המרכזיות שאפיינו את מדיניות-החוץ האזורית ויחסי-החוץ של ישראל בחודשים ינואר-יוני 2026. יחסי החוץ בתקופה זו התעצבו במידה רבה בהשפעת המלחמה המשותפת של ישראל וארה"ב באיראן שהתפתחה למלחמה אזורית והחזיתות הפתוחות בעזה, בגדה המערבית, בסוריה ובלבנון. ישראל נכנסה לשנת 2026 כאשר היא נשענת כמעט באופן בלעדי על ארה"ב, כמדינה מצורעת בקרב ציבורים רבים באזור ובעולם, וככזו המבכרת לפעול לבדה ובכוח לעיצוב הסביבה האסטרטגית שלה. מגמות אלו העמיקו במהלך ששת החודשים הראשונים של 2026. עצמאותה של ישראל נפגעה עוד כאשר טראמפ המשיך להיות זה שמכריע עבור ישראל בסוגיות החוץ והביטחון המרכזיות עבור ישראל ולהגדיר עבורה את מרחב הפעילות. "היחסים המיוחדים" שאפיינו בעבר את יחסי ישראל-ארה"ב התחלפו ביחסי פטרון-קליינט, והתמיכה הציבורית והפוליטית בארה"ב בישראל הגיעה לשפל חדש. ישראל התרחקה עוד מהאיחוד האירופי ומדינות אירופה ומהציבור המערבי-ליברלי, כאשר אל מול הביקורת והגינויים למדיניותה, ועל אף היותה מבודדת בעולם, היא בחרה לנתק קשרים ולהחרים. היא אמנם הצליחה לשמר את שיתופי הפעולה הביטחוניים-אסטרטגיים שלה עם המדינות הערביות באזור מתחת לפני השטח, ולשמר יחסים קרובים במיוחד עם איחוד האמירויות, אך התרחקה מתהליכי האינטגרציה האזורית במזרח התיכון. העמקת הבידוד האזורי והעולמי לא הביאה את ישראל לשנות את מדיניותה בסוגיה הפלסטינית או לזנוח נטייתה להעדיף הקרנת כוח על פני שיתופי פעולה. בזירה הפלסטינית ממשלת ישראל קידמה תהליך של סיפוח מואץ בגדה המערבית בתהליכי חקיקה, אישורי בנייה ותמיכה באלימות המתנחלים, לצד פעילות להקרת הרשות הפלסטינית, ועשתה מאמץ לעכב ולהקשות על יישום תכנית טראמפ בעזה. ובזירה האזורית פתחה במלחמה עם איראן שרק חיזקה בסופו של דבר את מעמדה האזורי והבינלאומי של איראן, נכנסה למערכה צבאית נרחבת בלבנון שהסתיימה בעת זו עם חתימה על מזכר הבנות טוב "על הנייר", שיחייב מאמץ ניכר להביא ליישום, העמיקה את הנתק והיריבות עם תורכיה והקפיאה את קידום ההסדר הביטחוני עם סוריה נוכח תשומת הלב לזירה האיראנית והלבנונית. במחצית השנה מוצאת עצמה ישראל מבודדת מבחינה מדינית, שקועה בזירות קרב רבות, עם דימוי עולמי רעיל, וללא השגת מטרותיה הביטחוניות-אסטרטגיות בזירות השונות. כעת היא פונה לקראת מערכת בחירות פנימית.

פירוט המגמות

1. ישראל מבודדת ותלויה מאי-פעם בארה"ב, עצמאות החלטתה נפגעת כאשר טראמפ מכריע בסוגיות הליבה של מדיניות החוץ הישראלית, מתוך האינטרסים האמריקאיים, מבלי להשיג את המטרות עליהם הצהיר מראש בעוד ישראל שמתנגדת להחלטותיו מנסה לעכב או למנוע את ביצוען, אך נאלצת לקבל את התכתיבים האמריקאיים - בזירה הפלסטינית הכריז טראמפ על מעבר לשלב השני בתכנית השלום שלו והקמת ממשלת טכנוקרטים לעזה, בעוד ישראל הערימה קשיים על תפקודה ומנעה את כניסתה לעזה, ועכבה התקדמות ביישום התכנית. בזירה האיראנית פתחו ארה"ב וישראל במלחמה משותפת, אך לבסוף בחר טראמפ, בניגוד לעמדה הישראלית, להיכנס למשא ומתן

* ד"ר רועי קיבריק הוא מנהל המחקרים של מכון מיתווים; מסמך זה מבוסס על ששת הגיליונות האחרונים של [הדו"ח הדיפלומטי](#) שמפרסם מכון מיתווים ושסוקר מדי חודש את יחסי ישראל והפלסטינים, יחסי ישראל עם המזרח התיכון, אירופה ואגן הים התיכון, ותפקוד מערך החוץ. המסמך מתפרסם בשיתוף קרן פרידריך אברט, ולהכנתו תרמו אדם פטקין, ברוך בינה, דניאל שק, יעל פתיר, רודיקה רדיאן-גורדון ארתור קול, מאיה שיאון צדקיהו, מיקי הררי.

עם איראן, ממנו הודרה ישראל, כאשר ארה"ב הקפידה להתייעץ עם מדינות אחרות באזור. בזירה הלבנונית הכריז טראמפ על הפסקת אש, הורה לישראל להפסיק להפציץ ולפעול ללא סיכון הערוץ הדיפלומטי עם איראן, והוביל את ישראל ולבנון לחתימה על מזכר הבנות הכולל הסכמה ישראלית לנסיגה בניגוד לעמדה המוצהרת של הממשלה. אל מול נסיונות העיכוב של ישראל, שב והדגיש טראמפ כי נתניהו יעשה כל שהוא יאמר לו לעשות. לכך יש להוסיף את ההתערבות האמריקאית בענייני פנים-ישראליים, מעורבות בבחירות המתקרבות וניסיונות להשפיע על משפט נתניהו ולקדם עבורו חנינה.

2. **יחסי ישראל ארה"ב עדיין מנוהלים בהתאם לקודים שהתגבשו לאורך השנים בדרג הפוליטי, אך בסיסי התמיכה של ה"יחסים המיוחדים" מתערערים וישראל מאבדת את תמיכת הציבור האמריקאי** - ישראל וארה"ב פתחו יחד במלחמה באיראן תוך שיתוף פעולה הדוק וחסר תקדים בין הצבאות. ארה"ב המשיכה לספק מטריית הגנה דיפלומטית לישראל ותקפה מדינות ומוסדות בינלאומיים שביקרו את ישראל. בכירי המדינות שוחחו וערכו פגישות הדדיות, וארה"ב המשיכה להעניק סיוע ביטחוני לישראל. לצד זאת, גברה התנגדות בקונגרס להמשך הענקת הסיוע הביטחוני לישראל. תחושת ההצלחה מהמלחמה המשותפת התחלפה במהירות בתחושת כשלון ותפיסה שישראל גררה את ארה"ב למלחמה מיותרת ומסוכנת שרק הרעה את המצב. התמיכה הציבורית האמריקאית בישראל הגיעה לשפל, ונרשמה ירידה משמעותית בקרב תומכי שתי המפלגות, הדמוקרטית והרפובליקנית. ובנוסף, המתיחות בין ישראל והקהילה היהודית גברה על רקע קידום חוק הגירור האורתודוקסי, והתערבות השגריר לייטר בענייני הקהילה.

3. **ישראל מפסידה בזירה האיראנית ללא השגת מטרותיה, ללא מנופי לחץ, ללא שותפים, ובלי מקום סביב שולחן מקבלי ההחלטות וההתייעצויות** - ישראל וארה"ב התכוננו למלחמה עם איראן ופתחו במתקפת פתע שהפכה למלחמה אזורית המערבת את כלל מדינות המפרץ, במטרה להביא לשינוי המשטר באיראן ולהסיר את איום הגרעין והטילים, ופעילות שלוחיה האזוריים של איראן. לאחר כחודש של מלחמה אינטנסיבית, וסגירת מיצרי הורמוז על ידי איראן, קידמו ארה"ב ואיראן הפסקת אש בתיווך פקיסטני, ללא שהושגו מטרותיה של ישראל וכאשר איראן חיזקה את מעמדה האזורי והבינלאומי ומצטיירת כמי שניצחה במערכה, וללא כל מעורבות של ישראל בממשא ומתן לסיום המערכה או השפעה על ההסכם המתגבש. יתרה מכך, נאלצה ישראל, בלחץ אמריקאי, להיענות לדרישה האיראנית ולהפסיק את הלחימה בחזבאללה בלבנון כחלק מההסכם.

4. **ישראל מנצלת את הפניית תשומת הלב העולמית מהזירה הפלסטינית לאיראנית כדי לתקוע את התקדמות תכנית טראמפ בעזה, ולהקריס את הרשות הפלסטינית בגדה תוך קידום סיפוח מואץ** - ישראל התעקשה על פירוק מלא ומיידי של חמאס ופירוז עזה מנשק בטרם כל התקדמות בתכנית טראמפ, התנגדה לכניסת הרשות הפלסטינית לרצועה, והקשתה על עבודת ממשלת הטכנוקרטים ומנעה את כניסתה לרצועה. צה"ל התייצב לאורך "הקו הצהוב" שחילק את הרצועה לשטח בשליטת ישראל ושטח בשליטת חמאס, בו מרוכזת האוכלוסייה הפלסטינית, ובתהליך זוחל הגדיל את שטח שליטתו. המשבר ההומניטרי החריף כאשר מספר ארגוני סיוע הפסיקו את עבודתם ברצועה נוכח דרישות ישראליות חדשות, ותשומת הלב עולמית זזה לאיראן ולמפרץ. החמאס ניצל את הזמן והיעדר חלופה כדי לבסס את שלטונו בעזה. בגדה המערבית פעלה ישראל להקריס את הרשות הפלסטינית והמשיכה להחזיק בכספים שלה. הממשלה קידמה בנייה בהתנחלויות ובמאחזים, כולל באזור E-1, בצפון השומרון ואף בשטחי A-B, והמשיכה לפנות פלסטינים במזרח ירושלים ואף בעיר העתיקה לטובת מתנחלים. אלימות המתנחלים שהמשיכו לבצע פוגרומים בקהילות פלסטיניות ברחבי הגדה המערבית הגיעה לשיאים חדשים, לא טופלה על ידי הצבא או המשטרה, וזכתה לתמיכה ועידוד מצד הממשלה. לצד זאת, העבירה הממשלה כספים רבים לתמיכה בהתנחלויות, העניקה הטבות מס, וקידמה שינוי חקיקה ורגולציה לקידום סיפוח. הקהילה הבינלאומית גינתה את המהלכים הללו ואת אלימות המתנחלים, ומספר מדינות אף הגיבו בהטלת סנקציות על כמה מתנחלים אלימים וארגוניהם, ואף על מספר שרים ישראלים, אך כל זאת ללא השפעה אפקטיבית על המהלכים שמקדמת ממשלת ישראל.

5. **העולם יוצא נגד מדיניות ישראל בעזה, בגדה המערבית, בלבנון ובאיראן, החברה האזרחית הגלובלית מחרימה את ישראל וישראלים יותר מאי פעם, וישראל בוחרת לנתק מגע ולהתרחק**

מהעולם הדמוקרטי-ליברלי - מדינות רבות ביקרו את פעולות ישראל בזירות השונות, ומתיחות ביחסים נרשמה גם עם הטובות שבידידותיה כמו גרמניה ואיטליה. דרג היחסים עם ספרד ועם דרום אפריקה הונמך. ההליכים נגד ישראל בבית הדין הבינלאומי לצדק בהאג המאשימים את ישראל ברצח עם בעזה התקדמו וצווי מעצר נוספים נגד בכירים ישראלים הוצאו על ידי בית הדין הפלילי הבינלאומי. ישראל הוכנסה לרשימה השחורה של מבצעי אלימות מינית באזורי סכסוך. תלונות לבתי משפט ברחבי העולם הוגשו נגד חיילי צה"ל שהשתתפו במלחמה בעזה ובכירים ישראלים שביקרו במדינות השונות, כאשר מדינות שונות אף הטילו סנקציות או מנעו כניסה של בכירים ישראלים. אנשי תרבות, ספורט ואמנות מרחבי העולם קראו לאמברגו נשק על ישראל, האשימו את ישראל ברצח עם והשמדה שיטתית בעזה, ביטלו ביקורים בישראל ושיתופי פעולה עם ישראלים, וקראו לחרמות על ישראל ואמנים ישראלים. חוקרים ואגודות אקדמיות ניתקו קשרים עם מוסדות וחוקרים ישראלים, וחלה צניחה חדה בקבלת מענקים והשתתפות במחקרים אקדמיים. בתגובה, בחרה ישראל לנתק קשרים, ולחפש חיזוקים בקרב מדינות לא-מערביות בדרום אמריקה ואפריקה ומפלגות ימין קיצוני. היא החרימה את לשכת מזכ"ל האו"ם, ניתקה את הקשר עם הנציגה העליונה לענייני חוץ של האיחוד האירופי קאלאס, ניתקה את הקשר עם ארגון השותפות הבינלאומית לממשל פתוח, הפורום הגלובלי להגירה ופיתוח וארגוני או"ם נוספים, המשיכה למנוע מעיתונאים זרים להיכנס לסקר את המתרחש בעזה, והדרדר במדד השחיתות העולמי עד למקום ה-35.

6. **ישראל נכנסה לסבב לחימה נוסף מול חזבאללה בלבנון וכוונה מחדש רצועת (אי)ביטחון, אך נאלצה לקבל תכתיבים אמריקאים (ואיראנים) להפסקת אש וסיום הלחימה, ולבסוף חתמה על הסכם מסגרת עם ממשלת לבנון בחסות (ובלחץ) אמריקאי בניסיון לנתק בין הזירה האיראנית והלבנונית -** ישראל המשיכה לתקוף מטרות חזבאללה על אף ההכרזה על סיום סבב הלחימה הקודם, וניצלה את תגובת חזבאללה לתקיפת ישראל וארה"ב את איראן, על מנת לפתוח מחדש במבצע צבאי רחב היקף בלבנון. על אף ההכרזה של טראמפ על הפסקת אש נמשכו התקיפות ההדדיות בין ישראל וחזבאללה, כאשר חזבאללה תקף ברקטות ורחפנים את ישובי הצפון ואת כוחות צה"ל אשר מצידו הרחיב את כניסתו לתוך לבנון, פינה והרס כפרים בדרום, התבסס מעבר לליטאני ושב לתקוף גם בבירות, כל זאת בכפוף למרחב הפעולה שהעניקו האמריקאים. במקביל, נפתח בווישינגטון בחסות אמריקאית ובדרג נמוך של שגרירים משא ומתן עם ממשלת לבנון שהביעה תמיכה בפירוק חזבאללה מנשקו ונכונות לקדם מהלך מדיני מול ישראל. נוכח חוסר הנכונות או היכולת לסגור דברים עם ממשלת לבנון עצמה, נאלצה ישראל "לשלם" בהפסקת הפעילות נגד החזבאללה כחלק מהמשא ומתן בין ארה"ב לבין איראן. בניסיון להרחיק את המעורבות האיראנית מלבנון, חתמה ישראל לבסוף על הסכם מסגרת עם ממשלת לבנון שיישמו בשטח מאתגר.

7. **ישראל שמרה על שיתופי הפעולה הביטחוניים והאסטרטגיים עם מדינות האזור מתחת לפני השטח, אך בחירתה במלחמה עם איראן והמשך מדיניותה בעזה ובגדה המערבית הפכו אותה לבודדה יותר בזירה המדינית ומודרת מתהליכי האינטגרציה האזורית -** ישראל המשיכה לשתף פעולה עם ירדן ומצרים בתחום הביטחוני והאנרגטי, ובניהול המרחב של עזה והמאמץ ההומניטרי. היא המשיכה במגעים עם סוריה על הסדר ביטחוני לאורך הגבול על אף שהקפיאה אותם בזמן שעברה להתמקד במלחמה באיראן, וקיימה שיתוף פעולה ביטחוני עם מדינות המפרץ ואף סיפקה להן מערכות נשק והגנה. אולם, חוסר האמון והחשדנות בין ישראל ומדינות האזור העמיק, כאשר מדינות האזור חברו יחד בביקורת ובגינויים של מדיניות ישראל בעזה, בגדה המערבית, בלבנון ובאיראן. הירדנים דחו על הסף פגישה בין נתניהו והמלך עבדאללה אותה רצו לקדם בירושלים. ערב הסעודית וקטר דחו על הסף בקשה של טראמפ לקדם נורמליזציה עם ישראל כחלק מההסדר של סוף המלחמה באיראן והדגישו שוב שזה לא יקרה ללא התקדמות בציר הפלסטיני. תורכיה, ערב הסעודית מצרים ופקיסטן חתמו על הסכם ביטחוני משותף תוך התייחסות משותפת לסוגיה הפלסטינית והצגת שיתופי פעולה אזוריים חליפיים למסגרות הכוללות את ישראל.

8. **הקשרים עם איחוד האמירויות נשמרו, ואף התחזקו ברמת שיתוף הפעולה הביטחוני, אולם ירדו ברמת הפומביות וחזרו להתקיים מתחת לפני השטח -** על רקע המלחמה עם איראן העמיק שיתוף הפעולה הביטחוני בין ישראל ואיחוד האמירויות, וכלל שיחות רמות דרג, ביקורי בכירים והעברת אמצעי לחימה והגנה מישראל לאמירויות. באופן פומבי גינתה האמירויות את ישראל על תקיפות שדות

האנרגיה באיראן, כעסה על ישראל שטענה שהיא הצטרפה למערכה והתרגזה כאשר בישראל חשפו בפומבי את ביקורו של נתניהו במדינה. האמירות שמרה על היחסים הפורמליים עם ישראל, המשיכה להפעיל קווי תעופה למדינה בכפוף למצב הביטחוני, המשיכה לתמוך במאמצי השיקום בעזה, ואף תמכה בכינון היחסים של ישראל עם סומלילאנד בניגוד לשאר מדינות האזור והעולם. חשיבותה של איחוד האמירות גברה בעיני הציבור הישראלי.

9. **האיחוד האירופי ומדינות אירופה, כולל יידותיה הטובות ביותר כגרמניה ואיטליה, יצאו נגד מדיניות ישראל בעזה, בגדה המערבית, בלבנון ובאיראן, וניסו לקדם מהלכים אפקטיביים להפעלת לחץ על ישראל, אשר מצידה המשיכה לחפש תומכות אירופיות ברמת המדינות - אירופה הדגישה כי היא לא חלק מהמלחמה הישראלית-אמריקאית באיראן נמנעה מלקחת בה חלק פעיל וחלק מהמדינות אף מנעו מעבר של נשק ותחמושת אמריקאית דרכן. אירופה יצאה נגד חוק עונש המוות לערבים, קראה לישראל להמנע מהרחבת הלחימה בלבנון, ביקרה את ההרס הרב במדינת הארזים, וביקרה את הפגיעה בסמלים נוצריים בלבנון ובירושלים. נוכח אלימות המתנחלים והסיפוח הדוהר, אירופה לא רק גינתה וביקרה, אלא אף הטילה סנקציות על מספר מתנחלים וארגוניהם, והזהירה קבלנים מהפרה של הדין הבינלאומי בהשתתפות בבנייה ב-E-1, כאשר חלק מהמדינות קדמו צעדים נוספים כמו איסור סחר עם ההתנחלויות. הפגנות רבות התקיימו נגד ישראל, רבים יצאו נגד השתתפותה באירועיזיון וחלק מהמדינות אף ויתרו על השתתפותן במחאה. בעוד גרמניה המשיכה להוות משענת לישראל, היחסים עם ספרד התדרדרו, מתיחויות עם צרפת גברו, איטליה הצטרפה למדינות המבקרות את ישראל, והממשלה החדשה של הונגריה פסקה מלשמש כחומת מגן נגד החלטות ביקורתיות כלפי ישראל באיחוד. ישראל פעלה להחליף את הונגריה בצ'כיה ואף בסלובניה, לאחר הקמת הממשלה החדשה במדינה.**

10. **ישראל ותורכיה מעמיקות את היריבות והנתק, בעוד ישראל מחזקת את יחסיה עם יוון וקפריסין בדגש על ההיבטים הצבאיים - בתורכיה תקפו את מדיניות ישראל בעזה ובגדה, כמו גם במלחמה מול איראן ובסוריה. הרטוריקה ההדדית החריפה, וישראל תוארה כמי שמנצלת את המלחמה כדי לכבוש שטחים נוספים ברחבי המזרח התיכון. ישראל הכירה בשואת הארמנים כצעד לעומתי נוסף כלפי השלטון בתורכיה. על רקע המתיחות הגואה עם תורכיה, בלט שיתוף הפעולה הביטחוני-אסטרטגי של ישראל עם קפריסין ויוון שכלל עסקאות רכש חדשות, הפגישות בין שרי הביטחון ומפקדי חיל האוויר, וקידום הדיונים בתחום האנרגטי.**